

Nr.083/2026 din 23.06.2026

Către: Ministerul Finanțelor

Subiect: *Propuneri la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale)*

Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) salută elaborarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind simplificarea legislației fiscale și vamale), care prevede stabilirea unui calendar multianual de majorare a accizelor pentru produsele din tutun și nicotină. Introducerea unui cadru predictibil de ajustare a accizelor reprezintă un element important atât pentru sănătatea publică, cât și pentru asigurarea unei politici fiscale previzibile și pentru continuarea armonizării legislației Republicii Moldova cu acquis-ul Uniunii Europene.

În același timp, Centrul PAS consideră că nivelurile minime ale accizelor la țigarete propuse pentru anii 2027–2029 pot fi ajustate într-un ritm mai ambițios, care să permită valorificarea mai deplină a beneficiilor pentru sănătatea publică și să accelereze apropierea Republicii Moldova de standardele europene.

Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății pentru Controlul Tutunului și Ghidurile pentru implementarea articolului 6 prevăd că măsurile fiscale și de preț sunt cele mai eficiente și cost-eficiente instrumente pentru reducerea consumului produselor din tutun, în special în rândul copiilor și adolescenților. Organizația Mondială a Sănătății, Banca Mondială și alte organizații internaționale de referință în domeniu subliniază că tinerii și persoanele cu venituri mici sunt categoriile cele mai sensibile la preț, iar creșterea accizelor contribuie la prevenirea inițierii fumatului și la reducerea prevalenței consumului.

Raportul „Politica de impozitare a consumului produselor din tutun în Republica Moldova”, realizat de Centrul PAS, evidențiază că: i) majorarea accizelor conduce la reducerea consumului și a prevalenței fumatului; ii) beneficiile economice și de sănătate depășesc costurile; iii) scenariile cu niveluri mai ridicate ale accizelor generează reduceri mai mari ale mortalității și morbidității; iv) menținerea accesibilității produselor din tutun reprezintă un factor care limitează impactul politicilor de control al tutunului.

Totodată, raportul arată că, pe parcursul ultimilor ani, creșterea veniturilor populației a depășit în anumite perioade ritmul de creștere a prețurilor produselor din tutun, ceea ce a dus la sporirea accesibilității acestora. În asemenea condiții, majorări moderate ale accizelor riscă să nu producă efectele de sănătate așteptate.

În contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană și al revizuirii Directivei 2011/64/UE a Consiliului din 21 iunie 2011 privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat, Republica Moldova trebuie să continue procesul de armonizare cu standardele europene. Accelerarea calendarului de majorare a accizelor va permite reducerea decalajelor și va contribui la asigurarea unui nivel mai ridicat de protecție a sănătății populației.

Prin urmare, propunem accelerarea calendarului de majorare a accizelor. Astfel la punctul 76 din proiectul de lege, Anexa nr.1 la Titlul IV, la pozițiile tarifare 240210000, 240220 și 240290000, pentru anul 2027 textul „dar nu mai puțin de 1755,1 lei”, pentru anul 2028 textul „dar nu mai puțin de 1930,6 lei” și pentru anul 2029 textul „dar nu mai puțin de 2123,7 lei” de substituit după cum urmează: pentru anul 2027 - „dar nu mai puțin de 1.815,71 lei”, pentru anul 2028 - „dar nu mai puțin de 2123,7 lei” și pentru anul 2029 - „dar nu mai puțin de 2.527,27 lei”.

Argumentele potrivit cărora atingerea, în anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete în Republica Moldova ar genera o creștere a contrabandei și a comerțului ilicit nu sunt susținute de realitățile din regiune. Dimpotrivă, experiența Ucrainei demonstrează că un nivel de accizare cel puțin similar, sau chiar mai ridicat, poate fi aplicat fără a constitui un factor determinant al comerțului ilicit.

Astfel, prin Legea Ucrainei „Cu privire la modificarea Codului Fiscal al Ucrainei și a altor legi ale Ucrainei privind revizuirea cotelor accizelor pentru produsele din tutun” (Відомості Верховної Ради України, 2025, nr. 20, art. 65), Ucraina a stabilit, începând cu anul 2024, o creștere anuală a accizelor la produsele din tutun cu 20%. În conformitate cu subpunctul 215.3.3 din Codul Fiscal al Ucrainei, obligația minimă de acciză pentru țigarete este de 90 euro pentru 1000 de țigarete.

Mai mult, pe lângă nivelul minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete, Ucraina aplică și o cotă ad valorem de 5% asupra tuturor produselor din tutun, tutunului, substituenților industriali ai tutunului și lichidelor pentru țigarete electronice, atât la vânzarea efectuată de producători și importatori, cât și la comercializarea cu amănuntul. Această taxare suplimentară conduce la un preț final al produselor din tutun mai ridicat decât cel rezultat exclusiv din obligația minimă de acciză de 90 Euro pentru 1000 de țigarete.

În aceste condiții, nivelul efectiv al impozitării și prețurile produselor din tutun din Ucraina sunt comparabile sau chiar mai ridicate decât cele care ar rezulta din aplicarea în Republica Moldova, pentru anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete. Prin urmare, existența unui regim fiscal similar într-o țară vecină, cu o frontieră comună extinsă cu Republica Moldova, exclude argumentul potrivit căruia atingerea, în anul 2027, a nivelului de 90 euro pentru 1000 de țigarete ar crea diferențe de preț suficiente pentru a stimula contrabanda.

În plus, experiența internațională și Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului demonstrează că nivelul comerțului ilicit este determinat în principal de eficiența administrării fiscale și vamale, de aplicarea legislației și de combaterea criminalității organizate și a corupției, și nu de nivelul accizelor. Astfel, atingerea nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete în Republica Moldova, în anul 2027, nu reprezintă un factor de risc pentru creșterea contrabandei, ci o măsură necesară pentru protecția sănătății publice și pentru continuarea armonizării cu standardele europene.

Totodată aplicarea în Republica Moldova, începând cu anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete va genera venituri suplimentare la bugetul public național. O parte din aceste acumulări poate fi direcționată pentru fortificarea capacităților instituțiilor cu atribuții în prevenirea, depistarea și combaterea contrabandei și a comerțului ilicit cu produse din tutun și produse conexe. Astfel, resursele suplimentare pot fi utilizate pentru: i) dezvoltarea și modernizarea sistemelor de monitorizare și control; ii) consolidarea capacităților Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat, Inspectoratului General al Poliției, Poliției de Frontieră și ale altor autorități competente; iii) implementarea unor mecanisme moderne de trasabilitate și monitorizare a produselor din tutun, în conformitate cu Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului; iv) intensificarea activităților de analiză a riscurilor, supraveghere și control; v) instruirea continuă a personalului și dezvoltarea cooperării interinstituționale și internaționale; vi) desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare privind riscurile asociate comerțului ilicit.

Experiența Finlandei demonstrează că nivelurile ridicate ale accizelor nu generează automat contrabandă și comerț ilicit. Deși Finlanda aplică unele dintre cele mai mari accize la țigarete din Uniunea Europeană și are o frontieră extinsă cu Federația Rusă, unde produsele din tutun sunt considerabil mai ieftine, nivelul comerțului ilicit rămâne redus. Acest exemplu arată că fenomenul

contrabandei depinde în primul rând de eficiența autorităților vamale, fiscale și de aplicare a legii, și nu de nivelul accizelor. Prin urmare, majorarea accizelor și combaterea eficientă a comerțului ilicit sunt obiective complementare, nu contradictorii.

Veniturile suplimentare generate de aplicarea, pentru anul 2027, a nivelului minim de acciză de 90 euro pentru 1000 de țigarete oferă statului posibilitatea de a investi în consolidarea mecanismelor de control și aplicare a legii, astfel încât beneficiile pentru sănătatea publică și pentru bugetul public să fie maximizate.

În consecință, eventualele riscuri asociate comerțului ilicit nu constituie un argument pentru amânarea atingerii nivelului minim european de accizare, ci, dimpotrivă, justifică utilizarea unei părți din veniturile suplimentare generate de majorarea accizelor pentru consolidarea capacităților instituțiilor responsabile de prevenirea și combaterea acestui fenomen.

Cu respect,

Sergiu Gherman
Director